

Βυζάντιο και Ισλάμ

Οι ιστορικές απαρχές της πολεμικής μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων

ή αλλιώς · του διαθρησκευτικού διαλόγου

Η απεικόνιση και η αντίδραση ως προς το Ισλάμ αποτελούν επίκαιρο θέμα, ωστόσο οι καταβολές του φαινομένου τείνουν να έχουν ιστορικές διαστάσεις. Ο κλάδος των Βυζαντινών Σπουδών ανταποκρινόμενος στην κοινωνικοπολιτική επιταγή συμβάλλει ανασυγκροτώντας και διαφωτίζοντας την πορεία αυτής της πολεμικής.

Το μάθημα ερευνά τις απαρχές των αντιπαραθέσεων μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων, ενώ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην αντιμετώπιση του Ισλάμ και την πρόσληψη αυτού του νέου για την τότε εποχή θρησκευτικού κινήματος. Εξετάζονται έργα της βυζαντινής πνευματικής κληρονομιάς αναφορικά με το Ισλάμ έως την εποχή της Δ' Σταυροφορίας (1204).

Κατά την διάρκεια του μαθήματος θα επιχειρηθεί κριτική ανάγνωση, ανάλυση και επεξεργασία των πηγών με γνώμονα το ιστορικό πλαίσιο, στο οποίο δημιουργήθηκαν. Στόχος είναι η κατάδειξη των αρχών αυτής της διαθρησκευτικής πολεμικής και της καταλυτικής της επιρροής στη διαμόρφωση κοινωνικών, θρησκευτικών και πολιτικών ταυτοτήτων κατά το πέρασμα των αιώνων έως και σήμερα.

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με την επιστημονική μελέτη πηγών. Οι παραδόσεις θα συνδυάζονται με συνοπτικές εισαγωγικές παρουσιάσεις στο εκάστοτε θέμα, ενώ θα ακολουθούν ερωτήσεις και συζήτηση. Στόχος είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων παρουσίασης θεμάτων σε επιστημονικό πλαίσιο.

Βιβλίο · Εμμανουέλα Γρυπαιού «Χριστιανισμός και Κοράνι. Μία έρευνα στα χριστιανικά στοιχεία του Ισλάμ», Εκδόσεις Μαΐστρος, Αθήνα 2010.

Θεματικές Ενότητες του Μαθήματος

Εισαγωγή ·

- α' Εισαγωγή και γενική επισκόπηση
- β' Το Ισλάμ στο ιστορικό και ερμηνευτικό πλαίσιο της εποχής του

Βασικές θεματικές ενότητες ·

- γ' Ιωάννης ο Δαμασκηνός (650 – 750)
- δ' Θεοφάνης Ομολογητής (απεβίωσε 817)
- ε' Νικήτας Βυζάντιος (9^{ος} – αρχές του 10. αι.)
- στ' Το βυζαντινό Κοράνι, ή αλλιώς: *Coranus Graecus*

Θεματικές ενότητες επιλογής ·

- ζ' Ευθύμιος Ζιγαβηνός (11^{ος}–12^{ος} αι.)
- η' Νικήτας Χωνιάτης (περίπου 1138–1214)
- θ' Βαρθολομαίος Εδέσσης (13^{ος} αι.)
- ι' Ευθύμιος ο Μοναχός (13^{ος} αι.)